1852. No. 89.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

ZATURDAG, 11 SEPTEMBER.

Deze Courant komt driemaal in de week uit en wel DINGSDAGS, DONDERDAGS en ZATURDAGS; dezelve kost in het ¼ jaar *f* 1-60, buiten *Assen* vrachtvrij *f* 1-75; de advertentiën van 1—5 regels *f* 1-00 en voor iederen regel meer 15 cent bij elke plaatsing, behalve 35 cent zegelregt. — Boekaankondigingen 20 pct. rabat. — **NB.** Advertentien voor de 1e bladz. kunnen Maandags Woensdags en Vrijdags uiterlijk tot 6, die voor de 4e blz. tot 10 ure 's avonds aangenomen worden.

De COMMISSARIS des KONINGS in de Provincie *Drenthe*, gelet op art. 181 der wet van 8 Januarij 1817 (Staatsblad no. 1), benevens art. 10 der wet van 28 November 1818 (Staatsblad no. 41), en verdere bepalingen omtrent het houden van inspectien over de verlofgangers der Nationale Militie;

Besluit:

Art. 1.

De inspectie over de verlofgangers der Nationale Militie zal voor dit jaar in deze provincie, door den gewestelijken Militie-Commissaris, in de Hoofdplaatsen der Militie-Kantons, over de manschappen, *in die Kantons verblijf houdende*, worden gehouden, als volgt; te *Meppel*, Maandag, den 18 October 1852; *Hoogeveen*, Dingsdag, den 19 October 1852; *Emmen*, Woensdag, den 20 October 1852; *Assen*, Vrijdag, den 22 October 1852; zulks telkens des *voormiddags* ten *negen ure*, ter plaatse waar het gewoonlijk geschiedt, of welke daartoe nader door de Gemeente-Besturen in de Kantons-Hoofdplaatsen, met overleg van den Militie-Commissaris, zal worden aangewezen.

Art. 2—6 enz.

Extract dezer art. 1 zal worden geplaatst in beide de ...

De Commissaris des Konings voorn.,
DE VOS VAN STEENWIJK.

ASSEN, 8 September 1852.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Assen* brengen ter kennis van het algemeen de volgende:

Wijziging van het Reglement op het scheepsveer tusschen de Steden Zwolle en Assen, vastgesteld den 21 *Mei en* 4 *Julij* 1836, *goedgekeurd door Heeren Gedeputeerde Staten van Overijssel den* 4 *Augustus en door die van Drenthe den* 14 *September* 1836.

Art. 1, luidende: „Er zal iedere week van beide Steden een schip varen namelijk van *Zwolle* op Vrijdag des nadesmiddags te een ure, en van *Assen* op Woensdag 's morgens ten zes ure. De vaste legplaatsen der schepen te Zwolle en te Assen zullen door de regering worden aangewezen. En zijn de schippers verpligt op de aangewezen plaatsen en geene andere aanteleggen;" zal worden vervangen door deze bepaling: Tusschen den 15 Februarij en 15 November zal er, iedere week, en tusschen den 15 November en 15 Februarij om de veertien dagen van beide steden een schip varen, namelijk van *Zwolle* op Vrijdag des nademiddags te een ure en van *Assen* op Dingsdag des voordemiddags te negen ure. De vaste legplaatsen der schepen te *Zwolle* en te *Assen* zullen door de Regering worden aangewezen. En zijn de schippers verpligt op de aangewezen plaatsen en geene andere aanteleggen.

Vastgesteld ter openbare vergadering van den Raad der Gemeente Assen van den 2 Julij 1852.

De Burgemeester (get.) H. J. OOSTING.
De Secretaris (get.) KIJMMELL.

Gezien en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Drenthe bij resolutie van den 19 Augustus 1852 No. 26.

Assen, den 16 Augustus 1852

Gedeputeerde Staten voornoemd.
De Voorzitter (get.) de VOS VAN STEENWIJK.
De Griffier (get.) W. H. HOFSTEDE.

Op welk stuk wijders is gesteld deze aanteekening:

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Assen* verklaren: 1°. dat, volgens brief van Burgemeester en Wethouders van *Zwolle* van den 24 Julij 1852 No. 1566, de Raad dier Gemeente, bij deszelfs besluit van denzelfden dag, dezelfde wijziging als de Raad van Assen heeft vastgesteld, terwijl bij brief van Burgemeester en Wethouders van *Zwolle* van den 29 Julij j.l. no. 1936 is medegedeeld, dat Heeren Gedeputeerde Staten van Overijssel die wijziging hebben goedgekeurd bij besluit van den 1 Julij te voren No. 2050/1418.

2°. dat de inhoud van het goedgekeurde stuk heden middag te twaalf ure door den Secretaris is afgelezen voor de Hoofddeur van het Gemeentehuis alhier.

ASSEN, den 26 Augustus 1852.

De Burgemeester (get.) H. J. OOSTING.
De Secretaris (get.) KIJMMELL.

ASSEN, den 30 Augustus 1852.

De Burgemeester H. J. OOSTING.
De Secretaris KIJMMELL.

NEDERLAND, 10 September.

Den 5 September barstte er boven Maastricht een zwaar onweder los, vergezeld van groote regenbuijen. De bliksem sloeg in den toren der St. Janskerk en veroorzaakte vrij aanzienlijke schade aan dat gebouw, zonder echter brand te doen ontstaan; ook op eene andere plaats viel het vuur des hemels neder en verbrijzelde een schoorsteen.

— Een New-Yorksch dagblad zegt, hoe de ondervinding te Galveston in Texas het gevoelen bevestigd heeft, eenigen tijd geleden door eene Fransche geneeskundige commissie geuit, dat het regenwater een voorbehoedmiddel tegen de cholera zijn zou, zoodat die ziekte nimmer epidemisch worden zou in steden, waar uitsluitend regenwater gebruikt werd.

— Een houtkooper te Tiel, J. v. Grootele genaamd, ontving verledene week eenen brief met het volgend duidelijk adres:

Te bezorgen bij den timmerman bij de Koornbeurs, zijn naam staat boven tegen zijn houtwinkel aan *van Grotele.*

— Den 7 dezer is met 12 van de 15 stemmen tot opperrabbijn te Groningen gekozen de heer J. Rosenberg, districts-rabbijn te Fulda, keur-Hessen. *Prov. Gr. Ct.*

— In de volgende week zal te Groningen arriveren de schroefstoomboot *Red Rover*, groot 260 tonnen, die eene geregelde vaart tusschen die stad en Londen zal houden zoowel voor vee en goederen als passagiers. *Gr. Ct.*

— De leverantie van turf ten dienste van het Provinciaal bestuur van Groningen is aangenomen de harde zwarte turf uit de Bonderveenen voor 49 cent de ton, de baggerturf uit de veenen te Westerbroek voor 64 cent de ton, en de greenmank turf uit het Drouwenerveen voor 37 cent de ton. *Id.*

— Men verneemt, dat Ds. J. van Waning Bolt, te Grootegast, eene beroeping als Hollandsch en Fransch leeraar te Antwerpen heeft ontvangen.

— Van alle kanten van het Vaderland verneemt men berigten omtrent het inslaan van den bliksem in gebouwen; in Friesland zijn daardoor eene boerenbehuizinge en een molen afgebrand.

— De Eerste Kamer der Staten Gen. heeft 8 dezer hare werkzaamheden hervat, en heeft kennis genomen van de ingekomene stukken, waaronder: een brief van den heer van Meurs, kennisgevende, dat hij zijn ontslag als lid der Kamer neemt, en de door de Tweede Kamer laatstelijk aangenomene wets-ontwerpen.

— Het getal kweekelingen aan de Academie te Breda bedraagt thans 270; waarvan 199 voor de land- en 71 voor de zeemagt, zijnde er 64 nieuwe kweekelingen voor de verschillende wapens te lande, en 25 voor de marine bijgekomen.

— Men schrijft uit Breda van 8 dezer: Dezen morgen is de telegraafdraad door het Hollandsche Diep gelegd. In ruim een half uur tijd was hij ten voorspoedigste overgebragt met eene daartoe gehuurde stoomboot. Wij mogen dus binnen weinige weken het tot stand brengen te gemoet zien der telegrafische communicatie tusschen Nederland en België.

— Ten aanzien van de beweerde terugroeping van den Franschen gezant bevat het officiële Parijsche blad la Patrie o. a. het volgende: Wij zijn in staat de publieke opinie over een en ander gerust te stellen. De heer André heeft drie maanden verlof en de baron Fagel verlaat zijn post niet. Niets zou ook op dit oogenblik het terugroepen der gezanten wettigen. Ook haastte men zich te veel, toen men onlangs verhaalde dat baron Fagel verzocht had, om zijne betrekking, uithoofde van hoogen ouderdom, neder te leggen. Z. M. Willem III schat de bekwaamheden van dien staatsman te hoog, dan dat hij zich daarvan zou willen berooven.

— Het getal der heeren candidaten bij de Hervormde Kerk bedraagt thans 73, behoorende onder het ressort der Waalsche commissie 5, bij de Evangelische Luthersche kerk 6, bij de Hersteld Evangelisch Luthersche kerk 2, dat der buitenlandsche candidaten bij de Hervormde Kerk in Oost-Friesland 10 en in het Graafschap Bentheim 2.

BUITENLAND, 10 September.

FRANKRIJK. Bij eene aanschrijving des ministers van algemeene politie van den 1. dezer zijn de departementsprefecten gelast scherper opzigt te houden over de onder toezigt gestelde ontslagen veroordeelden, en inzonderheid te zorgen, dat zij het hun tot verblijfplaats aangewezen oord niet zonder eene door den prefect zelven en alleen om gewigtige redenen te geven magtiging verlaten.

— In Parijs zullen thans ook, naar het voorbeeld van de te Londen sedert eenigen tijd gevestigde inrigtingen van dien aard, openbare wasch- en badhuizen worden ingerigt.

— Het belangrijkste nieuws uit Frankrijk is, dat het gouvernement de tweede helft der 50 millioen francs, in 1848 door de Bank aan de schatkist geleend, terug betaalde. De schatkist is nu nog debiteur van de Bank voor eene som van 75 millioen francs, ook in 1848 geleend. Men voorspelt, dat de interest, door de spaarbanken betaald, weldra op 4 pCt. zal worden gesteld. Een en ander geeft een gunstig getuigenis van Frankrijk's crediet.

— In 1833 werd er een crediet geopend van 1,260,000 fr., ten einde een catalogus te vervaardigen van de nationale bibliotheek. In 1850 vroeg de commissie, belast met het onderzoek van het reeds verrigte werk, nog 12 jaar tijds en 48,000 fr. jaarlijks, terwijl voor het drukken van 500 exemplaren van dien catalogus (waarschijnlijk 60 à 70 deelen zullende tellen) 18 jaren tijds en nog 450,000 fr. worden geëischt.

SPANJE. Als een blijk van de thans in Spanje heerschende geestdrift voor spoorwegondernemingen, berigt de Parijsche *Constitutionnel*, dat op den dag, waarop te Barcelona de inschrijving opengesteld werd tot deelneming in den aanleg van eenen spoorweg van daar naar Sarragosa, alleen in eerstgenoemde stad ingeschreven is voor een veel grooter aantal aandeelen dan noodig was tot zamenbrenging van het kapitaal.

DUITSCHLAND. Uit Frankfort schrijft men, dat de Deensche regering niet alleen besloten heeft tot de slechting der vesting Rendsburg, waar ook van het aan de monden van den Kieler zeeboezem gelegen gewigtige fort Fredriksoord.

— De Keizer van Oostenrijk is den 3 dezer van het paard gevallen, terwijl Z. M. bij de Militaire manoeuvres tegenwoordig was, doch schijnt geen letsel bekomen te hebben.

— Men meldt nu, dat toen de Prins-President van de aanstaande komst van den Veldmaarschalk Haynau te Parijs onderrigt werd, hij den minister van politie bepaalde bevelen heeft gegeven, om zorg te dragen, dat een veldheer, welke zijn monarch zoo getrouw had gediend, eene ongestoorde gastvrijheid mogt genieten en bewaard blijven voor eene overlast, waartegen men hem noch in Engeland, noch in Belgie schijnt te hebben kunnen waarborgen. De genoemde generaal wordt eerlang weder te Weenen verwacht, ten einde zich verder naar Grätz te begeven en aldaar den winter door te brengen.

ITALIË. Italië is slechts rustig in schijn. De Regeringen worden er dagelijks verontrust door de kuiperijen der geheime genootschappen; bandieten zijn er in grooten getale en zij zijn moeijelijk te vatten. Te Pérouse hebben arrestatiën van staatkundigen aard plaats gegrepen; [illegible] zamenzwering; te Bologna en Ferrara zijn militaire commissiën benoemd, om tegen de leden der vereeniging: *Trouw en geheimzinnigheid* te handelen.

— Het officiele dagblad van Savoije deelt treurige berigten mede omtrent de recruten van het pauselijke leger; de fatsoenlijkste vergenoegen zich slechts te deserteren, maar velen hebben het bedrijf van banditen bij de hand genomen en plunderen diligences tusschen Civita Vecchia en Rome.

ENGELAND. Volgens de *Morning Advertiser* zou het ministerie Derby een *coup* beramen tegen de aanstaande zitting van het Parlement. Een der ministeriëlen zal namelijk een voorstel doen tot het weder invoeren van een graanregt. De uitslag der stemming zal natuurlijker wijze eene zeer opmerkelijke minderheid zijn, en dit oogenblik zou de heer d'Israeli waarnemen, om te verklaren, dat het ministerie thans geen twijfel meer voeden kon omtrent de uitspraak der natie, en dientengevolge hun vroeger aangekondigd voornemen, om zich daarnaar te schikken, zou uitvoeren en de handelspolitiek van beschermende regten vaarwel zeggen.

ASSEN, 11 September.

Zondag avond l.l. kwam in den winkel van *Peter ten Velde* te Annerveensche Kanaal, terwijl zijne vrouw alleen te huis was, eene zekere *Jantje Scheerhoren*, om een stopnaald te koopen; toen zij den winkel weder verlaten had en door het venster gezien had, dat de winkeliersche hetzelfde had gedaan, maakte zij stilletjes de deur weer open en greep uit een kommetje, dat in de lade van de toonbank stond, eenig geld. De vrouw was op het hooren van de schel weder in den winkel gekomen, meenende, dat er klanten waren, maar toen zij niemand bespeurde en door de vensters genoemde Jantje zag wegsnellen, dacht zij dadelijk, dat zij bestolen was, 't geen ook bleek waar te zijn. Der Politie werd aanstonds kennis gegeven en het is aan den Politie-bode *Dolfing* mogen gelukken, *Jantje Scheerhoren* tot bekentenis van hare daad te brengen en zich het gestolene geld ten bedrage van *f* 8.36, dat zij in de grond verborgen had, te doen aanwijzen. Zij is naar Assen overgebragt en daar in verzekerde bewaring genomen.

— Het paard van *L. Boerema* te Kijl-Windeweer (Zie No. 87) is niet ontvreemd, maar, na drie dagen vergeefs zoeken, in een nabijzijnde sloot dood gevonden. *Veend. Ct.*

— In de vergadering van den Raad dezer gemeente, heden avond te houden, zullen o. a. de volgende punten in overweging worden genomen: Installatie en beëediging van den heer *Brunings*; verslag van B. en W. omtrent den toestand der wegen; verslag omtrent den toestand der brandbluschmiddelen; regeling der nachtwachtdienst; kohier van schoolgelden 185²/₃; kohier van hoofdelijken omslag 1852; begrooting der inkomsten en uitgaven over 1853.

— De heer *G. P. Kits van Heijningen*, Predikant te Rijsoord, heeft voor de beroeping naar Oudewater bedankt, doch is dadelijk door den kerkeraad dezer gemeente ten tweeden male met algemeene stemmen beroepen.

— Naar het gerucht wil, is Donderdag morgen in de veenen tusschen Drouwenermond en Gasselternijveenschemond brand ontstaan, en was er door den vrij hevigen wind, welke er waaide, niet aan blusschen te denken; naar men zegt, vloog het vuur van de eene naar de andere hoop, en moet de hoeveelheid turf, die verbrand is, zeer aanzienlijk zijn.

— Men berigt ons uit 's Hage, dat de organisatie der artillerie definitief is vastgesteld en binnen eenige dagen zal worden openbaar gemaakt, alsmede, dat o. a. de heer C. A. H. Goetz, kommandant der 3e brigade infanterie, belast met de waarneming van het Provinciaal kommandement van Friesland, Groningen en Drenthe op pensioen gesteld en dit pensioen op *f* 2400 bepaald is.

* De Baron *von Rothschild* is door den Keizer van Oostenrijk, wegens bewezene diensten in de onderscheidene door dat Rijk aangegane leeningen, tot den Grafelijken stand verheven.

* Men verneemt, dat door de Hoofdcommissie tot de zaken der Israelieten te 's Hage bij de Regering op nieuw pogingen zijn aangewend, om de Israel. gemeenten in dit gewest tot een zelfstandig Sijnagogaal ressort te verheffen, doch dat die pogingen, evenmin als vroeger, gelukt zijn. Men veronderstelt, dat de Hooge Regering deze aangelegenheid in *statu quo* wil laten, tot dat de reorganisatie van het Israel. Kerkgenootschap in Nederland voltooid zij.

* **Coevorden, 9 Sept.** Het openen der stembriefjes op heden, ter vervulling van de opengevallene plaats in den Raad door het overlijden des heeren J. Woltersom, heeft de volgende resultaten opgeleverd: Er waren ingekomen 105 briefjes, waarvan een van onwaarde en een in blanco. Op de volgende heeren waren uitgebragt, op B. Cock 39 stemmen, op D. H. van der Scheer 33, op K. van Tarel Hz. 15, op Esman 8, op Reman 6, op Meuge 4, op J. Slingenberg 3, op K. van Tarel Kz. 2, op Dr. de Hartog 1, op J. H. Zwavelink 1, op S. Hulst, en op Jan Pat 1. Tusschen de heeren van der Scheer en Cock zal alzoo eene herstemming moeten plaats hebben. — Gister ontstond brand in het veen van Steenwijksmoer; men zegt door dat twee kinderen een vuur op het drooge veen aanlegden; eene massa turf moet eene prooi der vlammen zijn geworden.

* **Ruinen, 8 Sept.** Voor eenige dagen is de geitenhouder *A. S.* te Hoogeveen op eene treurige wijze beroofd geworden van eene zijner geiten. Deze geit veelal de gewoonte hebbende, om te schreeuwen, ging de zuster van *A.* heen, en bond het dier haar kouseband om den bek, ten gevolge waarvan het arme beest spoedig is overleden.

* Met genoegen zien wij, dat alhier opmetingen geschieden door provinciale beambten, ten einde te onderzoeken in hoe verre en terrein en rigting alhier geschikt zijn tot verwezenlijking van straat- of kunstwegen, in verbinding met andere dorpen in deze provincie, welk plan, naar wij meenen, in de eerstkomende vergadering der Provinciale Staten weder zal ter behandeling komen.

* **Meppel, 10 Sept.** J.l. dingsdag heeft de Raad dezer gemeente, met verwerping van het advies van den voorzitter, besloten, de van stadswege bezoldigde nachtwacht op te heffen, en de nachtwacht door de burgers bij toerbeurten te doen betrekken. — In dezelfde vergadering is besloten, om verlof aan te vragen, om, ter vervulling van de vacature, ontstaan door het overlijden van den onderwijzer Prins, zonder vergelijkend examen te mogen benoemen H. Mulder, thans onderwijzer in de armenschool alhier.

Hoogeveen, 8 Sept. Gister avond is, naar men verneemt, alhier eene afdeeling van het Nederlandsch Bijbelgenootschap daargesteld, welke reeds bestaat uit tien Leden, waarvan tot President is benoemd Ds. *Jonquière*, tot Secretaris Ds. *de Holl* en tot Thesaurier de Heer Mr. *A. H. Witsenborg*.

Rolde, 10 Sept. Men verneemt, dat het gisteren bij nader onderzoek gelukkig gebleken is, dat de hond van Schoonloo, welke dol zoude zijn, zulks niet is. De van dolheid betigte hond behoort eigentlijk te Westerbork 't huis, maar was in het voorzomer aan een snijder te Schoonloo geleend, om schapen te helpen hoeden, en loopt dikwijls nog naar laatstgemelde plaats, zoo als in de laatste dagen ook het geval was, en, waar hij, als niet vriendelijk van aard zijnde en weinig met katten ophebbende, een kat gebeten moet hebben. Thans is hij gezond bij deszelfs eigenaar te Westerbork.

De Wijk. Het detachement dragonders, hetwelk het vroeger hier gestationeerde detachement vervangen heeft, wordt gecommandeerd door den luitenant de Groot; woensdag zijn de dragonders, voor deze gemeente bestemd, alhier aangekomen.

Ingezondene stukken.

Tweede Woord aan de Israëlitische Gemeenten van Drenthe.

(Vervolg en slot van een vorig no. dezer Courant.)

De heer *van Es* zegt, dat dáár, „waar daden getuigen, woorden overbodig zijn." Zoo is het, en daarom zullen wij kort kunnen zijn. De heer *van Es* zegt, dat de heer rabbijn van Meppel in de gemeente zijner vestiging niet is *binnengesmokkeld*, maar er bij een Koninklijk besluit benoemd is, - dat die gemeente zich dien geestelijke niet heeft *laten geven*, maar dat door *het kerkbestuur* en *twee* daartoe *door hetzelve* benoemde notabelen aan Z. M. den Koning de geestelijke werd voorgedragen. Welnu! de wijze waarop de heer *Hillesum* als rabbijn te Meppel, met eene zoo aanzienlijke rijksubsidie, werd in het aanzijn geroepen en doorgedreven, was even zóó onregelmatig, was even zoo in strijd met alle wettelijke verordeningen op dat stuk, als daarmede strijdig is de manier waarop men thans poogt den heer *Hillesum* tot Opperrabbijn van Drenthe te promoveren.

Gesteld, de heer *Hillesum* ware een model geweest van een geestelijke, op Nederlandschen bodem gekweekt, dán nog evenzeer is die zaak in der tijd eene onverantwoordelijke afwijking geweest van alles, wat naar regt en billijkheid zweemt, eene afwijking, die *nu niet kan goed gemaakt worden*, door den rabbijn tot Opperrabbijn over het geheele ressort te doen benoemen. Zekerlijk is het zoo ongepast, als in een constitutioneel land ongeoorloofd, hier den geëerbiedigden naam des Konings bij in het spel te brengen (zoo als de heer *van Es* twee maal in zijn opstel doet, als of daarmede de zaak ware afgedaan); - wij hebben te doen met den verantwoordelijken Minister, die aan het hoofd staat van deze aangelegenheden, met de Hoofd-comm. tot de zaken der Isr. in ons land, en bepaaldelijk met de drijvers der zaak *in* en *buiten* de gemeente Meppel. Dit staat bij ieder weldenkende en onpartijdige in allen gevalle vast, dat het eene onbegrijpelijke en betreurenswaardige *zwakheid* is geweest, bepaaldelijk van de *Hoofd-Commissie*, dat zij, - in strijd met *alle* antecedenten, de belangen van geheel het vaderland en bepaaldelijk van de provincie Drenthe, - in der tijd heeft toegegeven aan de pogingen der bedoelde personen, en alzoo der gemeente Meppel eenen *gemeentelijken rabbijn* met een *landstractement van een Opperrabbijn* heeft verschaft. Zie, dát kan niet verdedigd worden, dát was ongeoorloofd, dát laat zich niet goedmaken door den wensch, dat toch ook eens een aan 't Seminarium opgeleid geestelijke hier te lande ergens in functie mogt komen! Men hadde, toen het tijd was, behooren te zorgen, dat er aan dat Seminarium personen werden opgeleid, die geen vrees behoefden te koesteren voor buitenlandsche concurrentie, die men gaarne en bij voorkeur tot geestelijke opperhoofden zou kiezen overal, waar in ons vaderland behoefte bestaat voor geestelijke leiding en toezigt (en die behoefte bestaat schier overal en in hooge mate). Maar bovendien, waar heeft men hier ooit gehoord, dat het kerkbestuur van eene *Ringkerk* met 2 door hetzelve gekozene notabelen, een *wettig* kiescollegie in ons land uitmaakt, om een rabbijn te verkiezen? De zoo verkozene moest eens een buitenlandsch geestelijke geweest zijn, men zou wel een ander resultaat hebben verkregen!

Doch dit is nu eenmaal geschied, en het gebeurde laat zich niet weder ongedaan maken. Maar laat men dan *nu* ook dat pad van onregtmatigheid, van onwettigheid, van wanorde, van overheersching niet op nieuw willen betreden! Laat men *nu* dan toch de zaak eerlijk, openlijk, langs den wettigen weg verder behandelen! En waarom niet?

Gesteld toch, de heer *Hillesum* is geheel de man, die verdient geplaatst te worden aan het hoofd van het Drentsch ressort; *gesteld*, hij is inderdaad wat zijne partij beweert. Welnu! waarom dan gevreesd, dat hij langs den Koninklijken weg niet zoude worden verkozen? Drenthe eenmaal tot een afzonderlijk ressort zijnde verheven, waarom dan niet ook dáár de verkiezing van den Opperrabbijn bewerkstelligd, *zoo als onze Verordeningen dat voorschrijven*, en men elders ook doet? Waarom geen ordentlijk kiescollegie bijeengebragt, *dat uit een grooter of kleiner aantal van kandidaten den meest verdienstelijke kiest?* zoo als men dat elders doet. Waarom niet? Omdat elders de *zaken* worden op den voorgrond geplaatst, en het den weldenkende geheel onverschillig is, *wie* gekozen wordt, als slechts de *beste* wordt benoemd, - en bij de onderwerpelijke kwestie van Meppel de *persoon* het alles is, waarvoor dáár door sommigen, met opoffering van *de zaak* en van *de belangen en regten* van gansch Drenthe, wordt gestreden. Ware de partij des Meppeler rabbijns *inderdaad zóó* gerust, als de heer *van Es* het wil doen voorkomen, *zij* moest de eerste wezen, om *te verlangen*, dat alle onderhandsche en geheime behandeling der zaak plaats make voor de behandeling, zoo als onze nog vigérende bepalingen dat imperatief voorschrijven.

En om nu terug te komen op het gemis van de innerlijke bevoegdheid in den Rabbijn te Meppel voor de betrekking in kwestie, dat gemis zal nog te meer in 't oog loopen, als de gemeenten van Drenthe, *zoo als het behoort en moet geschieden*, door vergelijking tot eene juiste kennis in dezen zullen zijn gekomen; - dat gemis spreekt uit het volslagen gemis van zelfs *ééne* stem voor dien rabbijn in de ressorten onzes lands, waar men in de laatste jaren zich Opperrabbijnen verkoos, en waar men, als daarvoor *geldige* redenen hadden bestaan, liever ook een inboorling zou hebben gekozen, dan een vreemdeling. Doch bij het niet aanwezig zijn van de *voor haar* geschikte en voldoende inlandsche kandidaten, hebben die ressorten zich natuurlijk gewend tot het buitenland, en zich daar verschaft, wat men wenscht en behoort te verkrijgen. Men deed niet zoo als sommigen hopen, dat de Drentsche gemeenten zullen doen, namelijk maar voetstoots nemen, wat die sommigen wel willen afstaan, als of het er iets toe afdoet voor het *Ressort Drenthe*, dat er in de *Ringkerk Meppel* reeds een gemeentelijke geestelijke bestaat! - Doch waarom zouden *wij* eene kritiek aanvangen, die door des rabbijns eigene vrienden meesterlijk wordt gemaakt? Terwijl wij dit opstel schrijven, komt ons toch in handen het nommer van de *Drents. Ct.* van 26 dezer, waarin eenige Israelieten, blijkbaar goed gezind jegens den heer rabbijn, desniettemin ZWE. opmerken, dat ZWE. „*godsdienstige* ceremoniën onderwerpelijk maakt aan *egoistische familie-belangen van zich favoriserende familien*, of van *dweepzieke haarkloverijen*;" - dat Z.WE. niet het minst acht slaat op den geest des tijds, waarin *wij* leven, en die zeker door een waar geestelijke noch kan, noch mag worden buiten aanmerking gelaten; - dat ZWE. „zich afhankelijk maakt van weinigen" en „*de massa veronachtzaamt*." Ziet, als ZWE.'s vrienden zóó spreken, behoeven zijne bestrijders geen enkel woord meer aan te voeren, om den geestelijke, die de „godsdienst" aan „egoistische belangen onderwerpelijk maakt" die de man is van „dweepzieke haarkloverijen, die „de massa zijner gemeenteleden veronachtzaamt, maar bij weinigen (n.l. de mannen, die hem en zijne belangen dienen) aldaar het hof maakt, als ongeschikt voor den aanstaanden Provincialen zetel te doen beschouwen. . . . . . .

Dat het nu in een geldelijk opzigt voor Meppel in geenen deele voordeelig zou zijn (of worden), als haar geestelijke tot Opperrabbijn van Drenthe wordt benoemd, en dat Meppel geenszins haren last door al de gemeenten van Drenthe wil doen deelen, zoo als de heer *van Es* poogt te doen gelooven, is al te ongerijmd, dan dat wij daarbij lang zouden stilstaan. Voor „voordeelig zijn," lees: *voordeelig worden*, en voor „last, die thans drukt," lees: *last, die later zeer zeker zal drukken*, en men zal de sleutel van het raadsel voor een gedeelte reeds hebben gevonden.

Ten aanzien van het slot van 't stuk des heeren *van Es* kunnen wij, na al het aangevoerde, kort zijn. Wij behoeven alzoo niet terug te komen op het geen ZED. daar nog eens zegt van den „ingang, dien onze woorden wel *niet* zullen vinden bij de Isr. gemeenten van Drenthe," of van het niet bekend zijn, *wie* toch wel de schrijver is van deze regelen. Zonderlinge inconsequentie! Men geeft voor zeker te zijn, dat onze woorden geen invloed zullen hebben, dat zij zullen wegsterven in het ruim der lucht, dat de triomph der partijzaak zeker is, - en men wil zoo gaarne weten, wie dan wel die niets beduidende aanmerkingen in 't aanzijn roept!

Nog eens zij het herhaald: let op dat, *wat* wij zeggen, en niet op den persoon of de personen, *die* het zeggen.

De heer *van Es* „acht" - ten slotte - door ons artikel „personen en gemeenten gecompromitteerd" - Dat „achten" kon sterker uitgedrukt geworden zijn, en in allen gevallen eischt deze volzin de volgende paraphrase onzerzijds:

Niet door onze artikels *worden* sommige personen en eene gemeente in Drenthe gecompromitteerd, maar door hunne *eigene handelingen* werden die personen en door hen de gemeente reeds voorlang gecompromitteerd. Onze artikels maken slechts wereldkundig, wat zeer velen denken, maar door allen dient geweten te worden, vóórdat het te laat is. En dat het *nu* nog niet te laat is, ook daaromtrent kunnen wij den heer *van Es* gerust stellen! Hij doe zoo als wij, en wachte de verdere ontwikkeling der zoo ontijdig in 't leven geroepene zaak met bedaardheid en kalmte af, en hope niet door kunstmiddelen te kunnen vervroegen, wat eerst ter zijner tijd zonder schokken, naar het Hoogere plan, kan in het aanzijn treden.

In de Prov. Drentsche en Asser courant van den 7 dezer komt een ingezonden stuk over de veel besprokene rabbijns-quaestie voor onder den titel: Aan de Israel. gemeenten in Drenthe, en onderteekend: Geen Drenthenaar. De mij bekende schrijver verkeert, blijkens de strekking van zijn artikel, in de meening, als zoude ik de in de Groninger en Drentsche Couranten opgenomen stukken tegen de geheime of openbare handelingen der Israel. gemeente te Meppel in zake van de benoeming eens opperrabbijns voor deze provincie, hebben geschreven. Die veronderstelling is - ik beroep mij op de waarheidsliefde van de Redactie dezer geachte Courant - ten eenemale valsch; maar al ware zij werkelijk gegrond, dan nog heeft de schrijver van opgemeld artikel eene wijze van verdediging gekozen, die hem de eer van een repliek niet waardig maakt, eene verdediging, die aan de belangen van Meppel meer schade dan voordeel toebrengt. Een verstandig vijand toch is verre te verkiezen boven een onverstandigen vriend, en onverstandig, ja laag is het, als men *personen* en *zaken* dooreen mengt, als men zich aan grove personaliteiten schuldig maakt, als men in stede van te *bewijzen* en *gronden* aan te voeren, de toevlugt neemt tot *schelden* en razen tot beschuldigingen van atheisme, slecht gedrag, verwaarloozing van

het onderwijs en meer dergelijke lakenswaardige en van weinig geestbeschaving getuigende aantijgingen. Zoodanige beschuldigingen verdienen niet eens de eer mijner *verachting*, beschuldigingen van dien aard wekken slechts mijn *medelijden* op met den schrijver, die niet beter schijnt te weten, die zich tot zulk geschrijf verlaagt, en zoodoende *zelf* aanwijst, welke waarde aan zijne woorden en verdediging moet worden gehecht. Wie zich tot verdediger eener *zaak* opwerpt, moet zich tot de zaak zelve bepalen en minstens zooveel kennis bezitten, dat hij niet afdwale tot *personen* of tot buiten het gebied dier zaak liggende bijzonderheden. Wie zulks niet kan of niet begrijpt, doet oneindig beter te *zwijgen* dan zich zelven ten toon te stellen.

S. J. MOSCOVITER.

ASSEN, den 10 September 1852.

ADVERTENTIEN.

Bevallen van een welgeschapen *ZOON* HENDERIKA LUSSINGH WIGCHERING, geliefde Echtgenoot van

J. MEURSING.

NIEUW-BUINEN, 5 September 1852.

Allen, die eenige regten mogten beweren te hebben op de te scheiden **MARKTE** van Ansen, gemeente Ruinen, worden uitgenoodigd, om daarvan voor 1° October e.k. opgave te doen bij de Volmagten dier **Markte** D. OOSTEN, J. R. TISSING en K. J. TISSING, allen te Ansen.

De ondergeteekende herinnert bij dezen de *heeren Advocaten in deze Provincie*, dat zij, ingevolge art. 6 van het Reglement van orde, in de thans loopende maand, hunne **akten van beëediging** moeten laten *viseren* ter Griffie van het Provinciaal Geregtshof; zullende, bij verzuim, ingevolge het Reglement, hunne namen van de lijst moeten geschrapt worden.

ASSEN, 9 September 1852.

De deken van de orde der Advocaten,
A. W. VAN HOLTHE TOT ECHTEN.

De ISRAELITISCHE GEMEENTE te Ruinen brengt door dezen haren **hartelijken dank** toe aan den *Opper-Rabbijn* te Meppel, den *Predikant* en den *Onderwijzer* te Ruinen, wegens hetgeen door hen is toegebragt tot de herstelling harer godsdienstoefening.

RUINEN, 8 September 1852.

M. M. LEVIE,
J. I. KAN.

PROVINCIE DRENTHE.

AANBESTEDING.

Op DINGSDAG den 21 September 1852, des middags ten 12 ure, zal onder nadere goedkeuring, door den Commissaris des Konings in de Provincie *Drenthe*, of, bij deszelfs afwezigheid, door een der Leden van Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Ingenieur van den waterstaat, belast met de dienst van Provinciaal Ingenieur in *Drenthe*, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur te *Assen*, worden aanbesteed:

Het VERRIGTEN van eenige HERSTELLINGEN aan sommige WERKEN, behoorende tot den PROVINCIALEN KUNSTWEG van *Assen* over *Rolde* en *Gieten* tot de *Ililte*, met de LEVERANTIE der daartoe benoodigde MATERIALEN.

Deze besteding zal geschieden bij inschrijving en opbod.

Het bestek zal, behalve aan het locaal van het Provinciaal Bestuur van *Drenthe*, ter lezing liggen te *Assen*, in de Logementen van DONKER, SOMER en HOFSTE; te *Rolde* bij REBBERS; te *Gieten* bij de Wedw. BRAAMS en bij OTTENS; te *Bareveld* in het logement nabij den tol; te *Smilde*, in de VEENHOOP en bij den kastelein WIND; te *Dieverbrug*, in het POSTHUIS, te *Havelte* bij BROEKSMA; te *Meppel* in het HEERENLOGEMENT en in het Provinciaal TOLHUIS nabij de *Veenebrug*.

Zullende den dag vóór de aanbesteding de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en zijn voorts nadere informatien te bekomen bij den Ingenieur BRUNINGS te Assen.

ASSEN, den 8 September 1852.

De Commissaris des Konings
in de Provincie Drenthe,
DE VOS VAN STEENWIJK.

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Assen* brengen ter kennis der gadingmakenden, dat op MAANDAG den 13 September eerstkomende, des avonds te zes ure, in het GEMEENTEHUIS bij inschrijving zal worden aanbesteed de leverantie:

a. der RAAP- en PATENTOLIE, benoodigd in het GEMEENTEHUIS van 1 October 1852 tot 31 December 1853;

b. van 8$\frac{1}{2}$ Dagwerken TURF ten dienste van gemeld HUIS en der LAGERE SCHOLEN te *Assen* en *Kloosterveen*.

De Voorwaarden van aanbesteding zullen ter Secretarie ter lezing voorliggen den 11, 12 en 13 dezer Maand.

ASSEN den 7 September 1852.

Burgemeester en Wethouders voornd.
H. J. OOSTING.
Van wege Dezelve;
KIJMMELL.

Correspondentie.

Het stuk van een geabonneerde is te laat ontvangen, om nog in dit nummer te kunnen worden opgenomen. — Een ander geabonneerde vraagt, of het niet goed zoude zijn, dat men de ombrengers van stembriefjes verbood, candidaten voor te stellen of aan te bevelen.

Burgerlijke Stand.

ASSEN 3—10 Sept. *Geh.*: J. J. Stoker en J. Muskee; — *Bev.*: G. Tabak, geb, Kooistra, van z.; — *Overl.*: L. Lunshof, 12 j, 9 m. m.g.

GRAANPRIJZEN en BROODZETTINGEN.

De gemiddelde prijzen der Rogge en Boekweit op de nagemelde weekmarkten, gedurende de tweede helft der maand Augustus ll., hebben bedragen per mudde: *Assen*, Rogge *f* 6.00. Boekweit *f* 4.75. *Coevorden*, Rogge *f* 5.75. Boekweit *f* 4.50. *Hoogeveen* Rogge *f* 5.92^5. Boekweit *f* 4.92^5. *Meppel* Rogge *f* 6.00. Boekweit 5.75^5. De zetting van de 6 Ned. pd. roggebrood is laatsteijk bepaald: *Coevorden* 50 cent. *Dalen* 43 cent. *Hoogeveen* 48 cent. *Meppel* 48 cent.
[illegible]

Veeprijzen.

NORG, 7 Sept. Zoowel van paarden als van horenvee was eene buitengewoon groote hoeveelheid aangevoerd. Paarden: de prijzen van de beste soorten liepen van *f* 280 tot *f* 300 en daarboven, zijnde deze 3 á 4 jarigen. Twenters *f* 150 tot *f* 200. Entermerrien van *f* 100 tot ruim *f* 150. Merrieveulens zijn verkocht van *f* 50 tot *f* 90, enkelen tegen *f* 100 en daarboven; [illegible]veulens van *f* 30 tot *f* 60. Kalfkoeijen golden van *f* [illegible] tot *f* 130. De schapen, waarvan er wel 1300 ter verkoop waren aangeboden, kostten van *f* 2 tot *f* 5. Ook waren er vele varkens en de prijs voor oude was van *f* 14 tot *f* 27, die der jonge van *f* 4 tot *f* 15.

AMSTERDAM, 6 Sept. Zeer levendig was de handel; 260 vette runderen werden verhandeld voor *f* 170, 160 en 150; 155 melkkoeijen golden *f* 110, 100 en 80; 188 vette varkens 40 en 38 cents Ned. pd.; 75 magere vlug van de hand voor *f* [illegible], 8 en 6; 63 schapen voor *f* 20, 18 en 16.

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 10 September.

Tarwe, oude B.	70	N.pd.	*f* 7.20	Gerst, N. winter	56	N.pd.	*f* 4.45
„ N. Oml.	72	„	„ 7.50	„ „ zomer	55	„	„ 0.00
„ „ Old.	70	„	„ 6.85	„ „ knobbe	62	„	„ 4.55
Rogge, nieuwe Inl.	68	„	„ 6.50	Paardeboonen . .			*f* 5.00 à 5.60
„ oude „	70	„	„ 6.60	Koolzaad . . .			*f* 9.25 à 10.00
Haver, N. dikke	46	„	„ 2.95	Gort, grove . .			*f* 7.00 à 7.50
„ dito	48	„	„ 3.10	Gort, parel .			*f* 10.00 à 11.00
„ Voer	42	„	„ 2.80	Olie, raap per vat			*f* 31.00 à 00.00
„ Zwarte	42	„	„ 2.55	Boter $\frac{1}{4}$ ton .			*f* 00.00 à 00.00
Boekweit, zand	67	„	„ 5.35	„ $\frac{1}{16}$ „			*f* 0.00
„ veen	66	„	„ 5.00				

AMSTERDAM, 8 Sept. Tarwe en Rogge aan cons. met weinig handel. 130 pd. b. Pools. Tarwe *f* 325, 328: 125, 127 pd. dito *f* 308, 312, bij gerijf; 131 pd. j. Pommer *f* 272; 127 pd. j. Mecklenb. *f* 252. Rogge: 122 pd. Pruis. *f* 192 bij partij; 117 pd. o. gedr. *f* 175; 122 pd. Odessa *f* 184; 121 pd. Pruis. *f* 193.

ASSEN, 9 Sept. Rogge *f* 6.75, 6.50, 6.25. Boekweit *f* 5.00, 4.75, 4.50. Boter Ned. pd. 60 á 65 cents.

MEPPEL, 9 Sept. Rogge *f* 6.00 à 6.70. Boekweit *f* 5.50 à 6.50. Boter 1$\frac{1}{2}$ Ned. pd. *f* 1.00 á 1.20.

AMSTERDAM, 9 Sept. Werk. Sch. 2$\frac{1}{2}$ pct. 64$\frac{9}{16}$ à 64$\frac{3}{4}$; dito 3 pct. 77$\frac{11}{16}$ à 77$\frac{3}{4}$; dito 4 pct. 96$\frac{3}{4}$ á 96$\frac{7}{8}$. —

Ter Boek- en Courant drukkerij van J. A. WILLINGE GRATAMA Assen.